

Dosarul nr. 3ra-213/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (N. Costin)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (V. Negru, A. Malîi, E. Palanciuc)

Î N C H E I E R E

13 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova împotriva Consiliului mun. Chișinău, intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni „Aroma” în procedura planului cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 19 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de către Consiliul mun. Chișinău, s-a casat hotărârea din 22 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a pronunțat o hotărâre nouă de respingere a acțiunii ca tardivă

c o n s t a t ă :

La data de 13 ianuarie 2017, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (în prezent Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului mun. Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că prin hotărârea din 23 decembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, menținută prin decizia din 28 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău și încheierii din 14 martie 2018 a Curții Supreme de Justiție, a fost respinsă cererea de chemare în judecată a Consiliului mun. Chișinău și Primăriei mun. Chișinău împotriva SA „Aroma” în procedura planului, intervenient accesoriu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare cu privire la încasarea sumei de 646.364,75 de lei cu titlu de datorie la plata pentru folosirea terenului cu suprafața de 2,7424 ha amplasat pe str. XXXXX, acumulată în perioada 10 iulie 2009 – 10 ianuarie 2015, pe care sunt amplasate construcțiile SA „Aroma” în procedura planului, întemeindu-și pretențiile pe decizia Consiliului mun. Chișinău nr. 13/46 din 23 iulie 2004 „Cu privire la stabilirea plății anuale pentru folosirea terenurilor”.

A susținut că la pct. 1 din actului administrativ sus-nominalizat, s-a stabilit dreptul de proprietate municipală asupra terenurilor conform planurilor-anexă nr. 1-12, iar la pozițiile

2 și 3 din anexă au fost incluse terenurile din str. XXXXX, pe care sunt amplasate construcțiile SA „Aroma” în procedura planului.

A notat că la 25 noiembrie 2016 s-a adresat cu cererea prealabilă nr. 06-2/641 către Consiliul mun. Chișinău, prin care a solicitat anularea deciziei nr. 13/46 din 23 iulie 2004 „Cu privire la stabilirea plății anuale pentru folosirea terenurilor”, în partea ce ține de stabilirea dreptului de proprietate municipală asupra terenurilor aflate în folosința SA „Aroma” în procedura planului, amplasate în XXXXX, prin excluderea pozițiilor 2 și 3 din Anexa la decizia respectivă, însă prin scrisoarea Primăriei mun. Chișinău nr. 02-111/8588 din 13 decembrie 2016, a primit refuz din motiv că cererea a fost depusă tardiv.

Consideră reclamantul că decizia nr. 13/46 din 23 iulie 2004 „Cu privire la stabilirea plății anuale pentru folosirea terenurilor”, în partea ce ține de stabilirea dreptului de proprietate municipală asupra terenurilor aflate în folosința SA „Aroma” în procedura planului, amplasate în XXXXX, a fost emisă ilegal și neîntemeiat de către Consiliul mun. Chișinău, deoarece reieșind din datele din Registrul bunurilor imobile, proprietar al terenurilor amplasate în XXXXX, nr. cadastral XXXXX, cu suprafața de 1,28 ha, și din str. XXXXX, nr. cadastral XXXXX, cu suprafața de 3,0 ha, pe care sunt amplasate construcțiile SA „Aroma” în procedura planului, a cărui fondator și gestionar al acțiunilor acesteia este Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, este statul Republica Moldova, al cărui drept de proprietate a fost înregistrat la organul cadastral la 24 iunie 1999 și respectiv la 30 ianuarie 2001 în temeiul Legii cadastrului bunurilor imobile nr. 1543 din 25 februarie 1998, iar dreptul de folosință asupra terenurilor în litigiu aparține SA „Aroma” în procedura planului în temeiul titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. XXXXX din 22 octombrie 1996 (725/99-1), înregistrat în Registrul bunurilor imobile la 24 iunie 1999, și a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. XXXXX din 22 octombrie 1996 (430R/03), înregistrat în Registrul bunurilor imobile la 02 aprilie 2003.

Afară de aceasta, a reținut reclamantul că conform art. 8 alin. (2) din Legea „Cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale” nr. 523 din 16.07.1999, transmiterea patrimoniului din proprietatea publică a statului în proprietatea publică a unității administrativ-teritoriale se face prin hotărâre a Guvernului, cu acordul consiliului local respectiv, ceea ce la cazul speței lipsește, or, o astfel de hotărâre de Guvern privind transmiterea terenurilor din str. XXXXX, din proprietatea statului în proprietate unității administrativ-teritoriale mun. Chișinău, nu există.

În contextul expus, a cerut Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului anularea deciziei Consiliului mun. Chișinău nr. 13/46 din 23 iulie 2004 „Cu privire la stabilirea plății anuale pentru folosirea terenurilor”, în parte, la pct. 6, unde se solicită înregistrarea dreptului de proprietate municipală asupra terenurilor aflate în folosința SA „Aroma” în procedura planului, amplasate în XXXXX, prin excluderea pozițiilor 2 și 3 din Anexa la decizia respectivă.

Prin încheierea din 31 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu SA „Aroma” în procedura planului.

Prin hotărârea din 22 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost admisă, și s-a anulat decizia Consiliului mun. Chișinău nr. 13/46 din 23 iulie 2004 „Cu privire la stabilirea plății anuale pentru folosirea terenurilor”, în partea ce ține de stabilirea dreptului de proprietate municipală asupra terenurilor aflate în folosința SA „Aroma” în procedura planului, amplasate în XXXXX, prin excluderea pozițiilor 2 și 3 din Anexa la decizia respectivă.

Prin decizia din 19 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de către Consiliul mun. Chișinău, s-a casat hotărârea din 22 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și s-a pronunțat o hotărâre nouă de respingere a acțiunii ca tardivă.

Instanța de apel și-a motivat soluția prin faptul că decizia nr. 13/46 „Cu privire la stabilirea plății anuale pentru folosirea terenurilor”, a cărei anulare parțială o cere Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, a fost emisă de către Consiliul mun. Chișinău la 23 iulie 2004, însă reclamantul, contrar prevederilor art. 17 alin. (1) lit. b) din Legea contenciosului administrativ, s-a adresat cu cererea prealabilă către Consiliul mun. Chișinău privind anularea parțială a actului administrativ în litigiu abia la 25 noiembrie 2016, peste termenul de 30 de zile prevăzut de lege, adică peste 12 ani și 4 luni.

Mai mult ca atât, prin scrisoarea Primăriei mun. Chișinău nr. 02-111/8588 din 13 decembrie 2016, a fost respinsă cererea prealabilă a Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului din motiv că aceasta a fost depusă tardiv.

Or, reclamantul, fiind fondatorul și gestionatul acțiunilor SA „Aroma” în procedura planului, urma să cunoască despre emiterea actului administrativ contestat în temeiul căruia a fost stabilită plata pentru folosirea terenurilor aferente obiectivelor privatizate din str. XXXXX.

Deși pârâtul Consiliul mun. Chișinău a invocat tardivitatea acțiunii, prima instanță a ignorat faptul dat și a admis acțiunea integral în sensul declarat.

La data de 28 decembrie 2018, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 19 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În susținerea recursului Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, declarând că Curtea de Apel Chișinău a examinat superficial prezenta speță, cu interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material.

La data de 29 ianuarie 2019, în adresa Consiliului mun. Chișinău și SA „Aroma” în procedura planului au fost expediate copiile recursului declarat de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referințelor, însă părțile nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv și nu au depus referințe în termenul stabilit.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului este inadmisibil, din motivele ce succed.

Articolul 431 din Codul de procedură civilă consemnează în alineatul (2) că, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;

- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

- a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);
- a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);
- b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;
- c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;
- d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

În conformitate cu art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Conform art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Reieșind din prevederile art. 389 alin. (4) din Codul de procedură civilă, decizia integrală se întocmește în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului deciziei și se publică pe pagina web a instanței judecătorești.

Instanța de recurs reține că potrivit informației de pe pagina web a Curții de Apel Chișinău: www.cac.instante.justice.md, decizia din 19 septembrie 2018 a fost publicată la 15 octombrie 2018.

Subsecvent, din materialele dosarului rezultă că copia deciziei din 19 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediat în adresa Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului la 18 octombrie 2018 (f.d. 171), însă nu se atestă date când a fost recepționat de către recurent.

În această ordine de idei, se constată, că în speță, calea de atac a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost depusă la 04 decembrie 2018.

In concreto motivelor inserate în cererea de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate.

Or, conform prevederilor art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să fie dactilografiată și trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, argumentul ilegalității deciziei atacate, solicitările recurentului, propunerile respective.

Analizând cuprinsul cererii de recurs depusă de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, completul de admisibilitate evocă faptul că asupra argumentelor invocate în recurs Curtea de Apel Chișinău s-a pronunțat deja în modul corespunzător.

Prin urmare, acestea nu pot fi reținute de către completul de admisibilitate, deoarece recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat.

La acest capitol, instanța de recurs atestă că recurentul nu a evidențiat în cererea de recurs formulată memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se doar la reiterarea unor circumstanțe care au fost supuse examinării în ordine de apel.

În acest sens, urmează a se evidenția faptul că nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Astfel, este de menționat că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera nelegalitatea hotărârii.

În această ordine de idei, instanța de recurs constată că, argumentele invocate în cererea de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiul prevăzut de art. 386 alin.(1) lit. b) din Codul de procedură civilă, aplicabil doar procedurii de apel și nu se regăsesc în art. 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului.

Mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii de către instanța de apel prin prisma art. 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și, prin urmare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel.

Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor

să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (cauza Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67).

La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că prezenta cerere de recurs a fost depusă după ce Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului a avut posibilitatea de a fi auzit de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea mutatis mutandis „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr.21920/93 din 23 octombrie 1996, §48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurentului i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher împotriva Cehiei, cererea nr.58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului împotriva deciziei din 19 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău în baza art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova împotriva deciziei din 19 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova împotriva Consiliului mun. Chișinău, intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni „Aroma” cu privire la contestarea actului administrativ.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Nicolae Craiu